Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 24. novembra 2020 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Štátna pomoc – Verejnoprávne televízne spoločnosti – Článok 106 ods. 2 ZFEÚ – Služby všeobecného hospodárskeho záujmu – Pomoc zlučiteľná s vnútorným trhom – Článok 108 ods. 3 ZFEÚ – Oznámenie – Neexistencia – Povinnosť príjemcu pomoci zaplatiť úroky za obdobie nezákonnosti tejto pomoci – Výpočet úrokov – Sumy, ktoré treba zohľadniť“

Vo veci C-445/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Østre Landsret (Východodánsky odvolací súd, Dánsko) z 29. mája 2019 a doručený Súdnemu dvoru 6. júna 2019, ktorý súvisí s konaním:

Viasat Broadcasting UK Ltd

proti

TV2/Danmark A/S,

Dánskemu kráľovstvu,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredsedníčka R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), predsedovia komôr A. Arabadžiev, A. Prechal, E. Regan, M. Ilešič, L. Bay Larsen, N. Piçarra a A. Kumin, sudcovia T. von Danwitz, C. Toader, I. Jarukaitis a N. Jääskinen,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Viasat Broadcasting UK Ltd, v zastúpení: P. Jakobsen a M. Honoré, advokater,

– TV2/Danmark A/S, v zastúpení: O. Koktvedgaard, advokat,

– dánska vláda, v zastúpení: M. S. Wolff a J. Nymann-Lindegren, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci R. Holdgaard, advokat,

* Jazyk konania: dánčina.

– holandská vláda, v zastúpení: M. K. Bulterman a J. Langer, splnomocnení zástupcovia,

– rakúska vláda, v zastúpení: J. Schmoll a F. Koppensteiner, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: B. Stromsky, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci M. Niessen, advokat,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 3. septembra 2020,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 106 ods. 2 a článku 108 ods. 3 ZFEÚ.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Viasat Broadcasting UK Ltd (ďalej len „Viasat“) na jednej strane a spoločnosťou TV2/Danmark A/S (ďalej len „TV2“) a Dánskym kráľovstvom na stane druhej, ktorý sa týkal povinnosti TV2 zaplatiť úroky za obdobie, počas ktorého boli opatrenia pomoci, ktorá jej bola priznaná, nelegálne vykonávané predtým, ako Európska komisia prijala konečné rozhodnutie, v ktorom ich vyhlásila za zlučiteľné s vnútorným trhom.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

3 TV2 je dánskou televíznou spoločnosťou, ktorá je poverená úlohou vo verejnom záujme spočívajúcou vo výrobe a šírení celoštátnych a regionálnych televíznych programov.

4 V nadväznosti na sťažnosť bol systém financovania spoločnosti TV2 predmetom preskúmania zo strany Komisie v jej rozhodnutí 2006/217/ES z 19. mája 2004 o opatreniach Dánska v prspadá pod kontkontrolujú orgány verejnej mociospech TV2/Danmark (Ú. v. EÚ L 85, 2006, s. 1). V tomto rozhodnutí Komisia dospela k záveru, že tieto opatrenia predstavujú štátnu pomoc, ktorú Dánske kráľovstvo v rokoch 1995 až 2002 poskytovalo spoločnosti TV2 v podobe koncesionárskych poplatkov a ďalších opatrení, táto pomoc však bola zlučiteľná s vnútorným trhom v zmysle článku 106 ods. 2 ZFEÚ s výnimkou sumy 628,2 milióna dánskych korún (DKK) (približne 85 miliónov eur).

5 Po tom, čo bolo uvedené rozhodnutie zrušené rozsudkom Súdu prvého stupňa z 22. októbra 2008, TV2/Danmark a i./Komisia (T-309/04, T-317/04, T-329/04 a T-336/04, EU:T:2008:457), Komisia opätovne preskúmala dotknuté opatrenia.

6 Po tomto preskúmaní Komisia vo svojom rozhodnutí 2011/839/EÚ z 20. apríla 2011 o opatreniach Dánska (C 2/03) v prospech TV2/Danmark (Ú. v. EÚ L 340, 2011, s. 1) dospela k záveru, že tieto opatrenia v prospech spoločnosti TV2 prijaté v rokoch 1995 až 2002 v podobe zdrojov z koncesionárskych poplatkov a iných opatrení, ktoré boli predmetom tohto rozhodnutia, predstavovali štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, ktorá bola poskytnutá nezákonne, v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ, avšak bola zlučiteľná s vnútorným trhom v zmysle článku 106 ods. 2 ZFEÚ.

7 TV2 podala žalobu o čiastočné zrušenie tohto rozhodnutia na Všeobecný súd.

8 Svojím rozsudkom z 24. septembra 2015, TV2/Danmark/Komisia (T-674/11, EU:T:2015:684), Všeobecný súd zrušil rozhodnutie 2011/839 v rozsahu, v akom Komisia konštatovala, že príjmy z reklamy za roky 1995 a 1996 vyplatené spoločnosti TV2 prostredníctvom fondu TV2 predstavovali štátnu pomoc, a v zostávajúcej časti žalobu zamietol.

9 TV2, Komisia a Viasat podali proti tomuto rozsudku odvolania.

10 Súdny dvor rozsudkom z 9. novembra 2017, TV2/Danmark/Komisia (C-649/15 P, EU:C:2017:835), zamietol odvolanie spoločnosti TV2.

11 Rozsudkami z 9. novembra 2017, Komisia/TV2/Danmark (C-656/15 P, EU:C:2017:836), a z 9. novembra 2017, Viasat Broadcasting UK/TV2/Danmark (C-657/15 P, EU:C:2017:837), Súdny dvor zrušil rozsudok Všeobecného súdu z 24. septembra 2015, TV2/Danmark/Komisia (T-674/11, EU:T:2015:684), ktorým bolo zrušené rozhodnutie 2011/839 v rozsahu uvedenom v bode 8 tohto rozsudku, a s konečnou platnosťou rozhodol o spore tak, že zamietol žalobu o neplatnosť, ktorú proti tomuto rozhodnutiu podala TV2.

12 Viasat následne podala na vnútroštátny súd, Østre Landsret (Východodánsky odvolací súd, Dánsko), návrh, aby TV2 zaplatila úroky za obdobie nezákonnosti dotknutej pomoci, teda od roku 1995 do roku 2011, ktoré by TV2 zaplatila z predmetnej sumy tejto pomoci, ak by si musela túto sumu na trhu požičať až do prijatia konečného rozhodnutia Komisie uvedeného v článku 108 ods. 3 ZFEÚ.

13 Za týchto okolností Østre Landsret (Východodánsky odvolací súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„1. Vzťahuje sa povinnosť vnútroštátneho súdu nariadiť príjemcovi pomoci zaplatenie úrokov za obdobie nezákonnosti (pozri rozsudok z 12. februára 2008, CELF a Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79) aj na situáciu, o akú ide v prejednávanej veci, v rámci ktorej nezákonná štátna pomoc predstavovala náhradu za poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, ktorá bola následne vyhlásená za zlučiteľnú s vnútorným trhom v zmysle článku 106 ods. 2 ZFEÚ a ktorá bola povolená na základe posúdenia celkovej ekonomickej situácie verejnoprávneho podniku vrátane jeho kapitalizácie?

2. Vzťahuje sa povinnosť vnútroštátneho súdu nariadiť príjemcovi pomoci zaplatenie úrokov za obdobie nezákonnosti (pozri rozsudok z 12. februára 2008, CELF a Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79) aj na sumy, ktoré za okolností, o aké ide v prejednávanej veci, príjemca pomoci prevedie na prepojené podniky na základe povinnosti vyplývajúcej z verejnoprávnych predpisov, ale o ktorých Komisia právoplatným rozhodnutím rozhodla, že predstavujú zvýhodnenie príjemcu pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ?

3. Vzťahuje sa povinnosť vnútroštátneho súdu nariadiť príjemcovi pomoci zaplatenie úrokov za obdobie nezákonnosti (pozri rozsudok z 12. februára 2008, CELF a Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79) aj na štátnu pomoc, ktorú príjemca pomoci za okolností, o aké ide v prejednávanej veci, získal od podniku ovládaného štátom, za predpokladu, že prostriedky tohto podniku boli čiastočne získané z predaja služieb príjemcu pomoci?“

Konanie na Súdnom dvore

14 Pojednávanie, ktoré sa pôvodne malo uskutočniť 20. apríla 2020 a následne bolo presunuté na 8. júna 2020, bolo z dôvodu sanitárnej krízy zrušené a otázky, ktoré mali byť položené na pojednávaní, boli zmenené na otázky vyžadujúce si písomnú odpoveď. Účastníci konania odpovedali na tieto otázky v stanovených lehotách.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

15 Svojou prvou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 108 ods. 3 ZFEÚ má vykladať v tom zmysle, že povinnosť vnútroštátnych súdov uložiť príjemcovi štátnej pomoci poskytnutej v rozpore s týmto ustanovením povinnosť zaplatiť úroky za obdobie nezákonnosti tejto pomoci sa uplatňuje aj vtedy, ak Komisia svojím konečným rozhodnutím konštatuje zlučiteľnosť uvedenej pomoci s vnútorným trhom podľa článku 106 ods. 2 ZFEÚ.

16 Najskôr treba pripomenúť, že uplatnenie pravidiel Únie v oblasti štátnej pomoci spočíva v povinnosti lojálnej spolupráce medzi na jednej strane vnútroštátnymi súdmi a na druhej strane Komisiou a súdmi Únie, v rámci ktorej každý koná podľa úlohy, ktorú mu určuje Zmluva o FEÚ (rozsudok z 15. septembra 2016, PGE, C-574/14, EU:C:2016:686, bod 33 a citovaná judikatúra), pričom majú odlišné, no vzájomne sa dopĺňajúce úlohy (rozsudok z 21. novembra 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 27 a citovaná judikatúra).

17 Kým posúdenie zlučiteľnosti opatrení pomoci s vnútorným trhom patrí do výlučnej právomoci Komisie, ktorej konanie podlieha preskúmaniu vykonávanému súdmi Únie, vnútroštátne súdy až do konečného rozhodnutia Komisie ochraňujú práva osôb podliehajúcich ich právomoci pred prípadným porušením zákazu uvedeného v článku 108 ods. 3 ZFEÚ štátnymi orgánmi (rozsudok z 21. novembra 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 28 a citovaná judikatúra).

18 Predbežné preskúmanie plánov nových pomocí zavedené týmto ustanovením má zabezpečiť, aby boli vykonané len pomoci, ktoré sú zlučiteľné s vnútorným trhom. Na dosiahnutie tohto cieľa sa uskutočnenie plánu pomoci odkladá dovtedy, kým sa konečným rozhodnutím Komisie neodstránia pochybnosti o jeho zlučiteľnosti (rozsudky z 3. marca 2020, Vodafone Magyarország, C-75/18, EU:C:2020:139, bod 19, a z 3. marca 2020, Tesco-Global Áruházak, C-323/18, EU:C:2020:140, bod 31, ako aj citovaná judikatúra).

19 Notifikačná povinnosť v tejto súvislosti predstavuje jeden zo základných prvkov systému preskúmania zavedeného Zmluvou o FEÚ v oblasti štátnej pomoci. V rámci tohto systému majú členské štáty povinnosť jednak oznámiť Komisii akékoľvek opatrenie smerujúce k zavedeniu alebo zmene pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ a jednak nevykonať také opatrenie v súlade s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ, pokiaľ táto inštitúcia Únie nerozhodla o danom opatrení s konečnou platnosťou (rozsudok z 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 56 a citovaná judikatúra).

20 Cieľom zákazu stanoveného v tomto článku 108 ods. 3 ZFEÚ je zabezpečiť, aby účinky pomoci nenastali predtým, ako mala Komisia možnosť v primeranej lehote podrobne preskúmať plán pomoci a prípadne začať konanie upravené v článku 108 ods. 2 ZFEÚ (rozsudok z 12. februára 2008, CELF a Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, bod 36).

21 V situácii, v ktorej Komisia vo veci pomoci poskytnutej v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ prijala konečné rozhodnutie, ktorým bola táto pomoc vyhlásená za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ZFEÚ, Súdny dvor rozhodol, že dôsledkom konečného rozhodnutia Komisie nie je legalizácia *a posteriori* vykonávacích aktov, ktoré sú neplatné z dôvodu, že boli prijaté v rozpore so zákazom poskytnutia tejto pomoci uvedeným v poslednej vete tohto článku 108 ods. 3 Akýkoľvek iný výklad by viedol k zvýhodneniu nedodržania tohto ustanovenia dotknutým členským štátom a zbavil by ho potrebného účinku (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. februára 2008, CELF a Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, bod 40).

22 V tejto situácii právo Únie ukladá vnútroštátnym súdom povinnosť nariadiť vhodné opatrenia na účinnú nápravu dôsledkov nezákonnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. februára 2008, CELF a Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, bod 46).

23 Ak by totiž v rámci plánu pomoci, či už zlučiteľnej, alebo nezlučiteľnej s vnútorným trhom, nedodržanie článku 108 ods. 3 ZFEÚ nespôsobovalo viac rizika alebo sankcií ako dodržanie tohto ustanovenia, motivácia členských štátov oznamovať pomoc a čakať na rozhodnutie týkajúce sa zlučiteľnosti by bola značne znížená, a rovnako by tak došlo aj k zníženiu rozsahu dohľadu vykonávaného Komisiou (rozsudok z 5. októbra 2006, Transalpine Ölleitung in Österreich, C-368/04, EU:C:2006:644, bod 42).

24 V tejto súvislosti, ako vyplýva z rozsudku z 12. februára 2008, CELF a Ministre de la Culture et de la Communication (C-199/06, EU:C:2008:79), treba so zreteľom na účinky poskytnutia pomoci v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ rozlišovať medzi vrátením nezákonne poskytnutej pomoci a zaplatením úrokov za obdobie nezákonnosti tejto pomoci.

25 Na jednej strane, pokiaľ ide o vymáhanie nezákonnej pomoci, cieľu zabezpečiť, aby nezlučiteľná pomoc nebola nikdy poskytnutá, na ktorom spočíva článok 108 ods. 3 ZFEÚ, neodporuje predčasné vyplatenie nezákonnej pomoci, ak Komisia svojím konečným rozhodnutím konštatuje zlučiteľnosť tejto pomoci s vnútorným trhom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. februára 2008, CELF a Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, body 46 až 49). V dôsledku toho vnútroštátny súd nie je povinný nariadiť vymáhanie uvedenej pomoci (rozsudok z 12. februára 2008, CELF a Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, bod 55).

26 Na druhej strane vnútroštátny súd je podľa práva Únie povinný nariadiť, aby príjemca pomoci platil z tejto pomoci úroky za obdobie nezákonnosti tejto pomoci (rozsudky z 12. februára 2008, CELF a Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, body 52 až 55, ako aj z 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 134).

27 Táto povinnosť vnútroštátneho súdu vyplýva zo skutočnosti, že poskytnutie pomoci v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ priznáva príjemcovi tejto pomoci neoprávnenú výhodu, ktorá spočíva jednak v nezaplatení úrokov, ktoré by zaplatil z predmetnej sumy zlučiteľnej pomoci, ak by si musel túto sumu na trhu požičať až do prijatia konečného rozhodnutia Komisie, a jednak v zlepšení jeho konkurenčného postavenia voči iným subjektom na trhu počas trvania nezákonnosti dotknutej pomoci (rozsudky z 12. februára 2008, CELF a Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, bod 51, ako aj z 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 132). Nezákonnosť tejto pomoci by totiž viedla jednak k vystaveniu daných subjektov riziku poskytnutia nezlučiteľnej pomoci, ku ktorému v konečnom dôsledku nedošlo, a jednak k tomu, že z hľadiska hospodárskej súťaže by museli znášať dôsledky tejto pomoci skôr (rozsudok z 12. februára 2008, CELF a Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, bod 50).

28 Ako v podstate uviedla generálna advokátka v bodoch 23 až 25, 35 a 49 svojich návrhov, uvedená povinnosť, ktorú Súdny dvor stanovil vo svojom rozsudku z 12. februára 2008, CELF a Ministre de la Culture et de la Communication (C-199/06, EU:C:2008:79), v situácii, keď Komisia prijala konečné rozhodnutie, v ktorom dospela k záveru, že protiprávna pomoc je zlučiteľná s vnútorným trhom v zmysle článku 107 ZFEÚ, sa uplatní na každú pomoc poskytnutú v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ, vrátane prípadu, keď Komisia prijme konečné rozhodnutie o zlučiteľnosti protiprávnej pomoci s vnútorným trhom na základe článku 106 ods. 2 ZFEÚ.

29 Treba totiž pripomenúť, že podľa článku 106 ods. 2 ZFEÚ platí, že na jednej strane podniky poverené poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu alebo podniky, ktoré majú povahu fiškálneho monopolu, podliehajú pravidlám Zmlúv, najmä pravidlám hospodárskej súťaže, za

predpokladu, že uplatňovanie týchto pravidiel neznemožňuje, z právneho alebo faktického hľadiska, plniť určité úlohy, ktoré im boli zverené, a na druhej strane rozvoj obchodu nesmie byť ovplyvnený v takom rozsahu, ktorý by odporoval záujmu Únie.

30 Toto ustanovenie, ktorého cieľom je zosúladenie záujmu členských štátov využívať určité podniky ako nástroj hospodárskej alebo sociálnej politiky so záujmom Európskej únie na dodržiavaní pravidiel hospodárskej súťaže a zachovaní jednoty vnútorného trhu (rozsudky z 20. apríla 2010, Federutility a i., C-265/08, EU:C:2010:205, body 28, ako aj z 8. marca 2017, Viasat Broadcasting UK/Komisia, C-660/15 P, EU:C:2017:178, bod 31), sa má vykladať v tom zmysle, že zohľadňuje spresnenia stanovené protokolom (č. 26) o službách všeobecného záujmu (Ú. v. EÚ C 202, 2016, s. 307), ako aj, pokiaľ ide o oblasť dotknutú v prejednávanej veci, protokolom (č. 29) o systéme verejnoprávneho vysielania v členských štátoch (Ú. v. EÚ C 202, 2016, s. 311) (rozsudok z 8. marca 2017, Viasat Broadcasting UK/Komisia, C-660/15 P, EU:C:2017:178, bod 36).

31 V tejto súvislosti na jednej strane článok 1 protokolu (č. 26) o službách všeobecného záujmu uvádza, že členské štáty majú „široké diskrečné právomoci“ pri poskytovaní, obstarávaní a organizovaní služieb všeobecného hospodárskeho záujmu spôsobom, ktorý čo najlepšie napĺňa potreby užívateľov (rozsudok zo 7. novembra 2018, Komisia/Maďarsko, C-171/17, EU:C:2018:881, bod 48).

32 Na druhej strane podľa protokolu (č. 29) o systéme verejnoprávneho vysielania v členských štátoch „ustanovenia zmlúv nemajú vplyv na právomoc členských štátov pri poskytovaní financovania verejnoprávneho vysielania, pokiaľ je takéto financovanie poskytované vysielacím organizáciám na splnenie verejnoprávneho poslania tak, ako je mu zverené, vymedzené a organizované v každom členskom štáte, a pokiaľ takéto financovanie neovplyvňuje obchodné podmienky a hospodársku súťaž v Únii v takom rozsahu, ktorý by bol v rozpore so spoločným záujmom, pričom sa berie do úvahy uskutočnenie náhrad za verejnoprávnu službu“.

33 Členské štáty tak majú právo, pokiaľ dodržiavajú právo Únie, určiť rozsah a organizáciu svojich služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, pričom môžu najmä zohľadniť vlastné ciele svojej vnútroštátnej politiky. V tejto oblasti sa členským štátom priznáva široká diskrečná právomoc, ktorú Komisia môže spochybniť iba v prípade zjavného pochybenia (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. novembra 2018, Komisia/Maďarsko, C-171/17, EU:C:2018:881, bod 49 a citovanú judikatúru).

34 Právomoc, ktorou disponujú členské štáty, pokiaľ ide o definíciu služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, však musí byť v každom prípade vykonávaná v súlade s právom Únie (rozsudky z 20. decembra 2017, Comunidad Autónoma del País Vasco a i./Komisia, C-66/16 P až C-69/16 P, EU:C:2017:999, bod 71, ako aj z 3. septembra 2020, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland a i./Komisia, C-817/18 P, EU:C:2020:637, bod 95).

35 Otázka, či opatrenie treba kvalifikovať ako štátnu pomoc, sa však uplatní ešte predtým, ako otázka spočívajúca v prípadnom overení, či je nezlučiteľná pomoc v zmysle článku 107 ZFEÚ napriek tomu nevyhnutná na splnenie poslania zvereného príjemcovi predmetného opatrenia podľa článku 106 ods. 2 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. marca 2017, Viasat Broadcasting UK/Komisia, C-660/15 P, EU:C:2017:178, bod 34). V dôsledku toho musí byť Komisii predtým, ako prípadne preskúma opatrenie z hľadiska tohto ustanovenia, umožnené preskúmať, či toto opatrenie predstavuje štátnu pomoc, čo vyžaduje predbežné oznámenie plánovaného opatrenia tejto inštitúcii Únie v súlade s článkom 108 ods. 3 prvou vetou ZFEÚ.

36 Okrem toho každá výnimka zo všeobecného pravidla, ktoré predstavuje táto oznamovacia povinnosť, ktorú členským štátom ukladajú Zmluvy a ktorá je jedným zo základných prvkov systému kontroly štátnej pomoci, musí byť výslovne stanovená (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, body 59 a 60).

37 V tejto súvislosti v súlade s článkom 109 ZFEÚ môže Rada Európskej únie prijať akékoľvek nariadenia potrebné na uplatnenie článkov 107 a 108 ZFEÚ a najmä môže stanoviť podmienky uplatnenia článku 108 ods. 3 ZFEÚ, ako aj uviesť kategórie pomoci, ktoré sú vyňaté z postupu uvedeného v tomto ustanovení. V tomto kontexte podľa článku 108 ods. 4 ZFEÚ môže Komisia prijať nariadenia týkajúce sa kategórií štátnej pomoci, o ktorých Rada podľa článku 109 ZFEÚ rozhodla, že môžu byť oslobodené od uplatnenia postupu stanoveného v článku 108 ods. 3 ZFEÚ (rozsudok z 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 57 a citovaná judikatúra).

38 Podľa článku 94 Zmluvy o ES (neskôr článok 89 ES, teraz článok 109 ZFEÚ) bolo prijaté nariadenie Rady (ES) č. 994/98 zo 7. mája 1998 o uplatňovaní článkov [107 a 108 ZFEÚ] na určité kategórie horizontálnej štátnej pomoci (Ú. v. ES L 142, 1998, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 312), na základe ktorého bolo neskôr prijaté nariadenie Komisie (ES) č. 800/2008 zo 6. augusta 2008 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné so spoločným trhom podľa článkov [107 a 108 ZFEÚ] (Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách) (Ú. v. EÚ L 214, 2008, s. 3), a následne nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 [ZFEÚ] (Ú. v. EÚ L 187, 2014, s. 1) (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 58 a citovanú judikatúru).

39 Ako však bolo pripomenuté v odôvodnení 7 nariadení č. 800/2008 a 651/2014, štátna pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, na ktorú sa nevzťahujú tieto nariadenia, aj naďalej podlieha notifikačnej povinnosti podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 59 a citovanú judikatúru).

40 Okrem toho zo samotného znenia článku 106 ods. 2 ZFEÚ vyplýva, že výnimky z pravidiel ZFEÚ sú dovolené len v prípade, že sú nevyhnutné na splnenie si určitých úloh, ktoré boli zverené podniku poverenému poskytovaním služby všeobecného hospodárskeho záujmu (rozsudky z 8. marca 2017, Viasat Broadcasting UK/Komisia (C-660/15 P, EU:C:2017:178, bod 29, ako aj z 3. septembra 2020, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland a i./Komisia, C-817/18 P, EU:C:2020:637, bod 97), čo v oblasti štátnej pomoci musí byť prípadne preskúmané Komisiou predtým, ako sa táto pomoc poskytne. Ako však bolo uvedené v bode 35 tohto rozsudku, preskúmanie možno uskutočniť až potom, ako bolo plánované opatrenie oznámené tejto inštitúcii Únie podľa článku 108 ods. 3 prvej vety ZFEÚ ma účely toho, aby mohla preskúmať, či dané opatrenie predstavuje štátnu pomoc. Preto plnenie úloh podniku povereného poskytovaním služby všeobecného hospodárskeho záujmu samo osebe nemôže odôvodniť výnimku z oznamovacej povinnosti upravenej v tomto ustanovení.

41 V dôsledku toho štátna pomoc, ktorá nie je predmetom výslovnej výnimky zo všeobecného pravidla, ktoré predstavuje povinnosť predchádzajúceho oznámenia stanovená v článku 108 ods. 3 prvej vete ZFEÚ, podlieha tejto povinnosti, a to aj vtedy, keď je táto pomoc určená podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu. Členské štáty sú teda povinné nevykonávať tieto opatrenia, kým Komisia neprijala konečné rozhodnutie, ktoré sa ich týka.

42 Napokon treba pripomenúť, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že vzhľadom na kogentnú povahu kontroly štátnej pomoci vykonávanej Komisiou na základe článku 108 ZFEÚ jednak podniky príjemcovia pomoci môžu mať legitímnu dôveru v oprávnenosť pomoci v zásade len vtedy, ak sa poskytla v súlade s postupom stanoveným v tomto článku, a jednak starostlivý hospodársky subjekt je za normálnych okolností schopný ubezpečiť sa, že uvedený postup bol dodržaný. Konkrétne, ak sa pomoc poskytla bez predchádzajúceho oznámenia Komisii, na základe čoho je podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ protiprávna, príjemca pomoci nemôže mať v tomto prípade legitímnu dôveru ani v zákonnosť jej poskytnutia (rozsudok z 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 98 a citovaná judikatúra), a v dôsledku toho ani v oprávnenosť výhody vyplývajúcej z nezaplatenia úrokov dlžných za obdobie nezákonnosti tejto pomoci.

43 Z toho vyplýva, že na účely zabezpečenia potrebného účinku oznamovacej povinnosti upravenej v tomto ustanovení, ako aj primeraného a úplného preskúmania štátnej pomoci zo strany Komisie, sú vnútroštátne súdy povinné vyvodiť všetky dôsledky z porušenia tejto povinnosti a prijať opatrenia vhodné na jeho odstránenie, čo zahŕňa, ako bolo uvedené v bode 26 tohto rozsudku, povinnosť príjemcu protiprávnej pomoci zaplatiť úroky za obdobie nezákonnosti tejto pomoci, aj keď je tento príjemca podnikom povereným poskytovaním služby všeobecného hospodárskeho záujmu v zmysle článku 106 ods. 2 ZFEÚ.

44 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú položenú otázku odpovedať tak, že článok 108 ods. 3 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že povinnosť vnútroštátnych súdov nariadiť príjemcovi štátnej pomoci poskytnutej v rozpore s týmto ustanovením zaplatenie úrokov za obdobie nezákonnosti tejto pomoci sa uplatňuje aj vtedy, ak Komisia svojím konečným rozhodnutím konštatuje zlučiteľnosť uvedenej pomoci s vnútorným trhom podľa článku 106 ods. 2 ZFEÚ.

O druhej a tretej otázke

45 Svojou druhou a treťou prejudiciálnou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 108 ods. 3 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že povinnosť vnútroštátnych súdov nariadiť príjemcovi štátnej pomoci, poskytnutej v rozpore s týmto ustanovením, zaplatenie úrokov za obdobie nezákonnosti tejto pomoci, sa vzťahuje aj na pomoc, ktorú tento príjemca previedol na podniky, ktoré sú s ním prepojené, a na pomoc, ktorú mu poskytol podnik ovládaný štátom.

46 Tento súd sa konkrétne snaží zistiť, či vzhľadom na to, že opatrenia pomoci, ktorá bola priznaná spoločnosti TV2 zahŕňajú jednak zisky z koncesionárskych poplatkov, ktoré boli v období od roku 1997 do roku 2002 vyplatené spoločnosti TV2, neskôr prevedené na jej regionálne stanice, a jednak príjmy z reklamy, ktoré boli v rokoch 1995 a 1996 prostredníctvom fondu TV2 prevedené zo spoločnosti TV2 Reklame A/S na TV2, má byť výška týchto ziskov a príjmov zahrnutá do celkovej výšky pomoci, z ktorej sa majú vypočítať uvedené úroky.

47 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že na jednej strane Súdny dvor svojím rozsudkom z 9. novembra 2017, TV2/Danmark/Komisia (C-649/15 P, EU:C:2017:835), zamietol odvolanie spoločnosti TV2 proti rozsudku Všeobecného súdu z 24. septembra 2015, TV2/Danmark/Komisia (T-674/11, EU:T:2015:684), a tým potvrdil oprávnenosť preskúmania vykonaného Všeobecným súdom, ktorý v bodoch 165 až 174 posledného uvedeného rozsudku konštatoval, že uvedené zisky predstavovali štátnu pomoc poskytnutú spoločnosti TV2.

48 Na druhej strane Súdny dvor rozsudkami z 9. novembra 2017, Komisia/TV2/Danmark (C-656/15 P, EU:C:2017:836), a z 9. novembra 2017, Viasat Broadcasting UK/TV2/Danmark (C-657/15 P, EU:C:2017:837), zrušil rozsudok Všeobecného súdu z 24. septembra 2015, TV2/Danmark/Komisia (T-674/11, EU:T:2015:684), ktorým tento súd zrušil rozhodnutie 2011/839 v rozsahu, v akom ním Komisia rozhodla, že príjmy z reklamy za roky 1995 a 1996 vyplatené spoločnosti TV2 prostredníctvom fondu TV2 predstavovali štátnu pomoc, a s konečnou platnosťou rozhodol o spore tak, že zamietol žalobu o neplatnosť, ktorú proti tomuto rozhodnutiu podala TV2.

49 Vyplýva z toho, že súdy Únie potvrdili platnosť daného rozhodnutia a s konečnou platnosťou rozhodli, že zisky, ako aj príjmy uvedené v bode 46 tohto rozsudku predstavovali štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

50 Za týchto podmienok vzhľadom na odpoveď na prvú položenú otázku a ako uviedla generálna advokátka v bode 53 svojich návrhov, zo ziskov a príjmov, ktorých príjemcom bola TV2 a ktoré sú súčasťou pomoci poskytnutej v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ, je takisto potrebné zaplatiť úroky za obdobie nezákonnosti tejto pomoci.

51 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú a tretiu položenú otázku odpovedať tak, že článok 108 ods. 3 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že povinnosť vnútroštátnych súdov nariadiť príjemcovi štátnej pomoci poskytnutej v rozpore s týmto ustanovením zaplatenie úrokov za obdobie nezákonnosti tejto pomoci sa vzťahuje aj na pomoc, ktorú tento príjemca previedol na podniky, ktoré sú s ním prepojené, a na pomoc, ktorú mu poskytol podnik ovládaný štátom.

O trovách

52 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. **Článok 108 ods. 3 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že povinnosť vnútroštátnych súdov nariadiť príjemcovi štátnej pomoci poskytnutej v rozpore s týmto ustanovením zaplatenie úrokov za obdobie nezákonnosti tejto pomoci sa uplatňuje aj vtedy, ak Komisia svojím konečným rozhodnutím konštatuje zlučiteľnosť uvedenej pomoci s vnútorným trhom podľa článku 106 ods. 2 ZFEÚ.**

2. **Článok 108 ods. 3 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že povinnosť vnútroštátnych súdov nariadiť príjemcovi štátnej pomoci poskytnutej v rozpore s týmto ustanovením zaplatenie úrokov za obdobie nezákonnosti tejto pomoci sa vzťahuje aj na pomoc, ktorú tento príjemca previedol na podniky, ktoré sú s ním prepojené, a na pomoc, ktorú mu poskytol podnik ovládaný štátom.**

Podpisy